

ODPIS

Kancelaria Radcowska
ALEKSANDER SIELICKI

ul. Garncarska 10/6
61-817 Poznań
tel. 61 222 67 08

Poznań, 19 sierpnia 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący: C G

ul.

PESEL:

pełnomocnik – r. pr. Aleksander Sielicki

Pz-1396/94

ul. Słowackiego 16/1b

60-823 Poznań

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KAN C E L A R I A	
wpl. dnia	2 1. 08. 2019
Nr wg EZD	

Uczestnicy:

- 1. Sąd Okręgowy w P**
- 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej**
- 3. Prokurator Generalny**

Skarga Konstytucyjna

Działając w imieniu Skarżącego, w powołaniu na udzielone pełnomocnictwo szczególne, wypełniając zobowiązania nałożone zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 sierpnia 2019 r. (doręczone w dniu 12 sierpnia 2019 r.) podaję następujące:

Ad. 1 Sprecyzowanie, czy skarżący kwestionuje również konstytucyjność art. 352 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r., poz. 1145)

Skarżący nie kwestionuje konstytucyjności art. 352 § 1 k.c. co do zasady, jedynie przepis ten został podany w zakresie materii zasiedzenia służebności gruntowej o tzw. „treści służebności przesyłu”. Przepis ten został podany jedynie posiłkowo, albowiem samej istoty służebności gruntowej nie można rozpatrywać w oderwaniu od instytucji posiadania służebności.

Ad. 2 Wskazanie, jakie konstytucyjne prawa lub wolności skarżącego wynikają z powołanych w *petitum* skargi konstytucyjnej wzorców kontroli i w jaki sposób zostały one naruszone przez zakwestionowane przepisy.

a) Art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej- Zasada demokratycznego państwa prawnego.

Na podstawie art. 2 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Za M. Zubikiem i W. Sokołowskim wskazać należy, iż *Zasada sprawiedliwości społecznej ma bezpośrednie odniesienie do proklamowanej w art. 32 ust. 1 zasady równości wobec prawa – uwzględnia tamtą zasadę, zarazem ją korygując, przez eliminację sytuacji, w której równe traktowanie wywoływałoby rażącą niesprawiedliwość. Odnosi się także do rudymentalnej dla ustroju gospodarczego zasady społecznej gospodarki rynkowej (art. 20), nakazując państwu właśnie w imię społecznej sprawiedliwości interweniowanie w funkcjonowanie gospodarki rynkowej, mającej przecież z założenia być wolnorynkową (zob. A. Domańska, Zasady sprawiedliwości..., s. 152 i n.). (tak Zubik M., Sokołowski W. [w:] Garlicki Leszek (red.), Zubik Marek (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I, wyd. II Opublikowano: Wyd.Sejmowe 2016). Dodatkowo na podstawie Wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 16 stycznia 2019 r.(sygn. akt I SA/Wr 646/18, LEX nr 2635415) wskazać należy, iż *Konstytucja RP przyznaje każdemu prawo do rozpoznania jego sprawy przez niezależny, niezawisły, bezstronny i właściwy sąd. Skuteczne wszczęcie postępowania sądowego obliuguje zawsze sąd administracyjny do rozpoznania sprawy jednostki. W demokratycznym państwie prawnym nie jest bowiem dopuszczalne, aby Sąd nie udzielił ochrony prawnej jednostce, w sytuacji gdy Sąd jest właściwy do rozpoznania jej sprawy. Obowiązkiem natomiast Sądu jest takie dokonanie wykładni przepisów ustawy procesowej, aby było możliwe efektywne wymierzenie sprawiedliwości w zawistej sprawie, zgodnie z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz zasadą efektywności instytucji publicznych wyrażoną w Preambule do Konstytucji RP.**

Przedkładając powyższe na grunt niniejszej sprawy podkreślenia wymaga, iż stosowana przez sądy powszechne jednolita wykładnia, umożliwiająca zasiedzenie służebności gruntowej o tzw. służebności przesyłu, bez żadnych podstaw prawnych faworyzuje przedsiębiorstwa przesyłowe w sporze z właścicielami nieruchomości. Konieczna jest przy tym analiza działania Zakładów Energetycznych, będących zazwyczaj poprzednikami prawnymi spółek energetycznych, na przestrzeni lat. Zakłady Energetyczne od roku 1958 r. miał

formalnopravny instrument, umożliwiający zgodne z prawem korzystanie z nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe- Ustawa z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. W większości przypadkach natomiast urządzenia przesyłowe w Polsce nie mają uregulowanego stanu prawnego dot. Korzystania z zajętej nieruchomości. Z doświadczenia pełnomocnika Skarżącego można wskazać, iż formalnopravne tzw. wywłaszczenie w celu eksploatacji przeprowadzone na podstawie w/w Ustawy były prowadzone głównie w stosunku do linii wysokich napięć. Nie jest wiadome przy tym, czemu taka praktyka nie dotyczyła linii średnich napięć i linii niskich napięć. W ocenie Skarżącego, zarówno poprzednicy prawni obecnych Spółek, jak i właściciele nieruchomości nie regulowali statusu prawnego korzystania z nieruchomości, albowiem przed 2008 r. nie było prawnych instrumentów (oprócz administracyjnoprawnego wywłaszczenia).

Mając jednakże ogólny historyczno-pravny zarys funkcjonowania linii przesyłowych w Polsce wskazać należy na problem, stanowiący *clue* niezgodności przedmiotowych przepisów z art. 2 Konstytucji RP W wielu postępowaniach sądowych, bowiem wskazuje się, iż prawnym instrumentem przerwania biegu zasiedzenia było powództwo negatoryjne. Koncepcje taką należy uznać za błędną z trywialnego wręcz powodu. W rzeczywistości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej bowiem, obywatel nie mógł się przeciwstawić decyzjom podjętym przez władze PRL. W wielu przypadkach mógł zostać uznany za tzw. „wroga ludu”. Powyższe pokazuje, iż przyjęcie koncepcji o możliwości przerwania biegu zasiedzenia powództwem negatoryjnym, jest nieuzasadnionym faworyzowaniem przedsiębiorców przesyłowych.

b) Art. 21 Konstytucji - Ochrona własności i prawa dziedziczenia; dopuszczalność wywłaszczenia.

Na podstawie art. 21 ust. 1 i 2 Konstytucji RP *Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia. Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.* Przedmiotowy wywód będzie jedynie uzupełnieniem argumentów wskazanych w skardze konstytucyjnej. W zakresie niezgodności w/w przepisów z art. 21 ust. 1 i 2 Konstytucji należy wyjść od Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 2017 r. (syg. akt II OSK 2544/15, LEX nr 2360984) *Pomimo, że prawo własności jest chronione w art. 21 ust. 1 Konstytucji RP, oraz postanowieniami Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, nie jest prawem bezwzględny i podlega ograniczeniom w granicach określonych przez ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP, ograniczenia w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw - w tym z własności - mogą być ustanowione tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla zachowania bezpieczeństwa lub porządku publicznego albo dla ochrony środowiska, zdrowia i wolności publicznych, albo wolności i praw innych osób. Podkreślić należy, że ingerencja w prawo własności musi pozostawać w racjonalnej proporcji*

do wyżej wymienionych celów. Dla ich osiągnięcia ustawodawca wprowadził ograniczenia prawa własności, (mogą one być wprowadzone wyłącznie przepisami ustawowymi np. w u.p.z.p.). Władztwo planistyczne nie może być usprawiedliwieniem dowolnych działań podejmowanych przez gminę.

W ocenie Skarżących wykreowanie przez orzecznictwo koncepcji służebności gruntowej o treści służebności przesyłu spowodowało, iż instytucja służebności przesyłu i w jej zakresie stosowne wynagrodzenie (odpowiadające konstytucyjnemu słusznemu odszkodowaniu) nie jest stosowana w takim zakresie, jaki ustawodawca przewidywał. Podkreślenia wymaga, iż właściciele nieruchomości nie mieli przed 2008 r. prawnych możliwości ochrony swojego prawa własności. Wykreowane przez orzecznictwo możliwości zasiedzenia służebności, bez prawa reagowania na bieg zasiedzenia, zasadniczo stanowi o niezgodności kwestionowanej wykładni z art. 21 Konstytucji RP.

c) Art. 31 ust. 1 ust.2 - Zasada wolności; ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw

Na podstawie art. 31 ust. 1 i ust. 2 Wolność człowieka podlega ochronie prawnej. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.

Artykuł 31 ust. 1 i 2 (ogólne zasady wolności) stanowi jak gdyby tło dla szczegółowych regulacji konstytucyjnych o konkretnych wolnościach. Z jednej strony więc wszystkie te przepisy szczegółowe powtarzają ogólną zasadę wolności, przypominając, że odnosi się ona też do wskazanej dziedziny stosunków i nadając jej bardziej szczegółowy kształt prawny.

W tym aspekcie ogólne stwierdzenia art. 31 stanowią tylko wskazówkę, w jaki sposób należy interpretować i stosować konkretne przepisy o poszczególnych „wolnościach”. Z drugiej jednak strony, nie ma podstaw do przyjmowania, że suma tych konkretnych przepisów wyznacza ostateczne granice czy zakres wolności, a więc, że jeżeli jakaś dziedzina stosunków nie została tymi przepisami objęta, to pozostaje poza konstytucyjną gwarancją wolności. Zarówno na tle aksjologii konstytucji z 1997 r., jak i wobec prawnonaturalnego rodowodu wolności człowieka, właściwsza wydaje się konkluzja odwrotna: zasada wolności, wyrażona w art. 31 ust. 1 i 2, ma także charakter subsydiarny. Jeżeli więc jakaś dziedzina stosunków nie została objęta szczegółowymi unormowaniami o poszczególnych „wolnościach”, to gwarancję swobody działania jednostki można wyprowadzać bezpośrednio z art. 31 ust. 1 i 2. Jak stwierdza Trybunał Konstytucyjny, art. 31 ust. 1 „jest dopełnieniem przepisów określających poszczególne wolności konstytucyjne” (wyroki TK z 20 grudnia 1999 r., K 4/99 oraz z 4 listopada 2015 r., K 1/14, pkt III.11.3) i stanowi *lex generalis* w stosunku do tych przepisów (wyrok TK z 7 maja 2002 r., SK 20/00). Tak też zasada wolności jest rozumiana w niektórych innych systemach prawnych, by wspomnieć tylko orzeczenia niemieckiego FTK, odnoszące ją

do zakazu karmienia gołębi w parkach czy do nakazu używania kasku przez motocyklistów (H. Dreier, [w:] Grundgesetz..., s. 174). (Tak Garlicki Leszek (red. Wojtyczek Krzysztof [w:] Garlicki Leszek (red.), Zubik Marek (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom II, wyd. II, Opublikowano: Wyd.Sejmowe 2016)

Powyższe zatem wskazuje, iż niezgodność art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji RP jest skorelowana z naruszeniem art. 21 ust. 1 ust. 2 Konstytucji RP.

d) Art. 37 ust . 1 Konstytucji- Korzystanie z wolności i praw konstytucyjnych

Art. 37 ust. 1 Konstytucji mówi, że Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji. *Art. 37 konstytucji wyraża zasadę powszechności w korzystaniu z wolności i praw zapewnionych w konstytucji, nie ograniczając co do zasady ich zakresu podmiotowego tylko do obywateli polskich lub wybranych według innych kryteriów grup jednostek.* (Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2001 r.(P 4/99)) Przedkładając powyższe na grunt niniejszej sprawy Skarżący upatruje niezgodność przedmiotowej wykładni art. 37 ust. 1 Konstytucji RP poprzez niezasadne faworyzowanie przedsiębiorców przesyłowych w sporach z właścicielami nieruchomości, na których znajdują się urządzenia przesyłowe. Zdaniem Skarżącego stworzona wykładnia rażąco zaburza równość w postępowaniach sądowych.

e) Art. 64 ust. 1,2,3 Konstytucji RP - Prawo do własności, innych praw majątkowych, prawo dziedziczenia.

Na podstawie art. 64 ust. 1, 2,3 Konstytucji RP Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

Za Garlicki Leszek i Jarosz-Żukowska Sylwia wskazać należy, że *Nie wydaje się jednak, by treść art. 64 wyczerpywała się w sformułowaniu wolności majątkowej. Nie jest tak przede wszystkim z uwagi na – mające swoje źródło w art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 21 ust. 1 – pozytywne obowiązki państwa w zakresie ukształtowania treści własności (zob. K. Zaradkiewicz, Instytucjonalizacja..., s. 119, zdaniem którego właśnie ze względu na owe obowiązki nie można własności w znaczeniu konstytucyjnym ujmować wyłącznie jako wolności czy prawa wolnościowego). Z art. 64 ust. 1 i 2 konstytucji wynikają bowiem dwa podstawowe uprawnienia, a mianowicie „prawo domagania się nieingerowania przez państwo we własność*

i inne prawa majątkowe oraz prawo do instytucjonalnego zagwarantowania korzystania z własności i innych praw majątkowych” (zob. wyrok z 23 czerwca 2015 r., SK 32/14, pkt III.6.2). (tak Garlicki Leszek i Jarosz-Żukowska Sylwia. [w:] Garlicki Leszek (red.), Zubik Marek (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I, wyd. II, Opublikowano: Wyd.Sejmowe 2016).

Zarówno w skardze konstytucyjnej, jak i w niniejszym piśmie akcentuje się, problem stworzenia takiej wykładni przepisów, która następczo powoduje brak możliwości strony postępowania do jakiegokolwiek obrony swojego prawa własności. Należy podkreślić, iż w żaden sposób właściciele nieruchomości nie mogli przed 2008 r. jakkolwiek ubiegać się o stosowne pozytywne uregulowanie stanu prawnego urządzeń przesyłowych przebiegających przez ich nieruchomości.

Ingerencja w prawo własności, nawet ta uzasadniona interesem powszechnym, musi być realizowana w ramach demokratycznego państwa prawnego, z poszanowaniem zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Nie może natomiast odbywać się na granicy prawa, z wykorzystaniem skomplikowanych zabiegów interpretacyjnych, których skutek znacząco odbiega od językowego brzmienia wykładanego przepisu prawa. Uniemożliwiło to właścicielom skorzystanie we właściwym czasie z przysługującej im ochrony prawnej, podważając ich zaufanie do Państwa i tworzonego przezeń prawa. Powyższy wywód jest jedynie rozwinięciem koncepcji opisanej w skardze konstytucyjnej.

Z uwagi na powyżej przytoczone okoliczności, przedmiotową skargę konstytucyjną należy uznać za uzasadnioną.

Ponadto, wykonując zobowiązanie z punktu 4a, 4b oraz 4c, w załączeniu przesyłam opis i cztery kopie pełnomocnictwa szczególne do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej a także do reprezentowania Skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, opis i cztery kopie postanowienia Sądu Rejonowego w P z października 2017 r. () oraz dokument poświadczający datę doręczenia postanowienia Sądu Okręgowego w P z sierpnia 2018 r. ()

Aleksander Sielicki
- radca prawny -

Załączniki:

1. 5 odpisów niniejszego pisma,
2. odpis i cztery kopie pełnomocnictwa szczególne do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej a także do reprezentowania Skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym
3. opis i cztery kopie postanowienia Sądu Rejonowego w P z października 2017 r. ()
4. 5 kopii dokumentu poświadczającego datę doręczenia postanowienia Sądu Okręgowego w P z sierpnia 2018 r. ()